

Casa de Masaners

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al lloc de Masaners, sota el camp del Pujol.
Emplaçament: Sota el camp del Pujol al costat del riu. Pista de Gavarrós passat el trencall de Pardinella
Alçada: 1160

Coordenades:

Latitud: 42.2764
Longitud: 1.92096
UTM Est (X): 411024
UTM Nord (Y): 4681029

Classificació

Número de fitxa: 08099-158
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Popular
Segle: XII-XVIII
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: La casa està completament arruïnada. Els coberts es mantenen dempeus perquè s'utilitzen com a quadres per al bestiar en cas de mal temps i se n'han repassat les bigues i la teulada.
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: 08098A00400004
Autoria de la fitxa: Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa: dg., 05/03/2017 - 01:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per l'antiga casa de Masaners, les pallisses i annexes situats al lloc de Massaners al costat del riu de Gavarrós prop de la confluència amb el torrent del clot del forn i sota del coll del vent. El trobem a la riba dreta. La casa està mig enrunada però encara es pot endevinar la seva antiga tipologia. Corresponia amb una construcció molt senzilla de planta més aviat quadrada amb dos cossos formada per una planta baixa, un primer pis i unes golfes cobertes amb teulada a dues vessants amb el carener perpendicular a la façana principal orientada a sud-est. En quant a la distribució de les obertures hi ha un predomini del massís respecte el buit amb dues obertures adintellades a nivell de planta baixa alternades per una espitllera que coincideixen amb una finestra i una balconera a nivell del primer pis i una darrera finestra a sota teulada. La façana lateral està mig enrunada, però encara s'hi endevina el volum del forn de pa. La coberta, avui desapareguda hauria estat a dues vessants sostinguda per cavalls i llates de fusta. L'aparell de l'edifici és a base de filades de pedra rogenca mal treballades i escairades, unides amb argamassa de calç i col·locades en filades regulars. Únicament són amb aparell de pedra picada les cantonades i els muntants de les diferents obertures. L'interior està cobert de vegetació i de runa i només es pot accedir a la planta baixa ja que s'utilitza com a coberts i quadra. A escassos metres al sud-est de la casa hi ha una altra construcció que s'utilitza com a pallissa. Es tracta d'un edifici de planta rectangular format per una planta baixa i un primer pis cobert amb teulada ceràmica d'un sol vessant i sostinguda per cavalls i llates de fusta. La façana està orientada a migdia i està composta per tres grans eixides separades per pilars de pedra i maçoneria i amb un forjat o trespol de fusta al mig. Les parets que el formen són amb aparell de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i fragments de maó i teula a trenca junt i disposats en filades irregulars. S'utilitza com a cobert agrícola. Prop de la casa hi ha altres construccions mig enrunades que haurien pertangut a coberts i annexos.

Observacions:

Malgrat que la casa estigui en un procés total de ruïna, encara conserva bona part de l'alçada originària de les parets de la façana principal i les laterals podent-ne diferenciar les diverses fases constructives. S'identifica a la banda sud-oest un volum originari de planta quadrangular amb aparell de carreus de pedra més aviat ben treballats i escairats, units amb argamassa de calç i disposats en filades regulars. Aquest tipus d'aparell més regular es conserva a nivell de la planta baixa, ja que al primer pis és més irregular i amb fàbrica de maçoneria amb fragments de teula i maó a trenca junt. El cos afegit a la banda nord-est presenta un aparell molt irregular de filades de pedra, unides amb un morter de calç molt pobre i col·locada en filades irregulars. La part més antiga correspondria amb el volum quadrangular descrit i es dataria possiblement a l'època medieval. Els afegits i sobre alçats serien de moments posteriors i vinculats a l'època moderna.

Història

Als documents del monestir de Sant Llorenç el 983 hi apareix un alou que Argemir i la seva muller Teodèsen donen al monestir amb unes terres, una vinya i una casa a "Querols" dins la vall de Gavarrós " i a "Vila Seca" (document 28). Del primer i segons les afrontacions sabem que correspondria al lloc referit: "ipsas terras qui sunt ad ipsos Keirolos: afrontat ipsa I terra in rio qui discurrit de Saugo, et de alia in terra Placiano, et de III parte in terra Hodesindo. Et ipsa alia pecia terra afrontat de I parte in terra Betarane, et de ali in rio, et de III in terra de domum Sancti Genesi, et de III in terra de me ipso donatore. Et ipsa vinea qui est in Villa seca, in ipso torrente, afrontat de I parte in vinea Gidemare et de alia in roca et III in terra todevare vel suos eres, et III in vinea Torelo. Cum ipsa vinea ipso torcurario. Et ipsa terrada afrontat in ipsa eira, et de alia in via et III in orto Bebite et de IIII in casa Matresinna" Aquestes afrontacions, malgrat que

les vinyes no les tinguem situades amb exactitud pensem que estarien a la zona especificada entre l'Estret i la casa de Maçaners. De fet les terres de Sant Genís serien les del nord, el riu correspondria amb el riu Gavarrós i la roca i Vila-seca es situarien a la banda oriental dominant la vall (roca gavarret). Finalment Vilaseca en serien les terres de més a l'est, actualment en terme de la Pobla de Lillet. Cal a dir que la casa està prop del clot del Saborell. Les altres terres es situarien en una altre zona propera a Masaners "Matresinna" i ipsa via (camí ral de Gavarrós). Posteriorment els mateixos Argemior i Teodosen en el document 34 fan donació d'unes terres a Saborell que limiten amb la casa esmentada de Masaners "in paendico ville Gavarreto, in loco vociato Sobolel. Et afrontat ipsa hec omnia de I parte i pla vel in Vila Seca, de Iivel de IIIin ipsa aqua qui discurrit in Rivo-Torto, de III vero parte in Paier vel in Macana" Aquesta "Maçana" podria al·ludir-se al lloc que fem referència. Posteriorment al cadastre de Gavarrós i datat de 1729 tornarà a aparèixer la casa de Masaners com a una possessió dels Cabanas i al 1853 i 1878 tornarà a sortir referenciada. C.A Torres en el seu llibre de Pirineu Català ens parla de la casa de Masaners com un lloc molt pintoresc : "... 2h, 15 minuts. Massanes, casa de molt bell tirat pitoresch junt a la corrent del Riutort"

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS(1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p-81 i 186.C.A. TORRES (1905). Pirineu català. El Bergadà. De Bagà a Castellar de n'Hug per dalt de les serres de Brocà, de la Pardinella y de Rus. P.135-139.SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol II p. 321 i vol III. P. 106, AMGB. Cadastre de Brocà 1729. AMGB. Full solt.

